

	<p style="text-align: center;">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ»</p> <p>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>ІЗ Туризм та рекреація</u> Рік навчання: 4-й, семестр 8-й Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>бізнесу та сфери обслуговування</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
Лектор курсу	д.е.н., проф. Головня Олена Михайлівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	<u>elen@vsau.vin.ua</u>, <u>ellens@meta.ua</u>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Екологічний туризм» є вибірковою компонентою ОПП Туризм.

Загальний обсяг дисципліни – 150 год.: лекції – 26 год.; практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з дисциплін: «Екологія», «Основи туризмознавства», «Туристичне краєзнавство», «Рекреалогія».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при проходженні виробничої практики, підготовці кваліфікаційної роботи, складанні атестаційного екзамену та в подальшій професійній діяльності.

Призначення навчальної дисципліни

Призначення навчальної дисципліни «Екологічний туризм» полягає у формуванні у студентів системного розуміння принципів організації та розвитку екологічно відповідальних туристичних практик. Дисципліна спрямована на засвоєння теоретичних основ сталого використання природних ресурсів у туристичній діяльності. Вона забезпечує знання щодо збереження біорізноманіття та природної спадщини під час здійснення туристичних подорожей. Важливим призначенням курсу є формування навичок розроблення та реалізації екотуристичних маршрутів і програм. Дисципліна сприяє вихованню екологічної культури та відповідального ставлення до довкілля серед майбутніх фахівців. Також вона орієнтована на вивчення міжнародного досвіду розвитку екологічного туризму та

впровадження кращих практик у національному контексті. У результаті вивчення курсу студенти набувають компетентностей, необхідних для забезпечення збалансованого розвитку туристичних територій.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Екологічний туризм» є формування у здобувачів цілісного уявлення про теоретичні та практичні засади розвитку екологічно відповідального туризму. Курс спрямований на засвоєння принципів сталого розвитку та раціонального використання природних ресурсів у туристичній діяльності. Важливою метою є оволодіння знаннями щодо збереження природних екосистем і біорізноманіття під час організації туристичних подорожей. Дисципліна передбачає формування навичок розроблення екотуристичних маршрутів і програм з урахуванням екологічних обмежень. Метою також є розвиток умінь оцінювати вплив туристичної діяльності на довкілля та впроваджувати природоохоронні заходи. Курс сприяє вихованню екологічної свідомості та професійної відповідальності майбутніх фахівців туристичної галузі. У результаті навчання здобувачі набувають компетентностей, необхідних для ефективного управління розвитком екологічного туризму на засадах сталості.

Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про теоретичні засади та принципи екологічного туризму. Курс спрямований на засвоєння основ сталого розвитку та раціонального природокористування в туристичній діяльності. Важливим завданням є набуття вмінь аналізувати екологічні наслідки туристичної діяльності та визначати шляхи їх мінімізації. Дисципліна передбачає оволодіння навичками розроблення екотуристичних маршрутів і програм з урахуванням природоохоронних вимог. Здобувачі повинні навчитися застосовувати екологічні стандарти та принципи відповідального туризму у професійній діяльності. Курс також сприяє розвитку здатності працювати з місцевими громадами задля збереження природної та культурної спадщини. У результаті вивчення дисципліни здобувачі набувають компетентностей, необхідних для впровадження практик екологічно орієнтованого туризму.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та спеціальними (фаховими) компетентностями, зокрема:

Інтегральні компетентності (ІК):

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій та методів системи наук,

які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК 05. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК 16. Опанування понять та концепцій сільського зеленого туризму

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

СК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

СК 03. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

СК 04. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління

СК 05. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ

ПР 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору

ПР 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території

ПР9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами, робота в команді), лідерські навички (реалізується через презентацію здобувачами підготовлених матеріалів, підготовку індивідуальних завдань та їх представлення у групі).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Теоретичні засади екологічного туризму та його місце в структурі туристичної діяльності.	2	2	8
2	Тема 2. Концепція сталого розвитку як основа екологічного туризму	2	2	8
3	Тема 3. Історія становлення та сучасні тенденції розвитку екотуризму у світі та в Україні.	2	2	8
4	Тема 4. Природно-ресурсний потенціал для розвитку екологічного туризму.	2	2	8
5	Тема 5. Біорізноманіття та його збереження в умовах туристичної діяльності.	2	2	8
6	Тема 6. Організація та планування екотуристичних маршрутів	2	2	8
7	Тема 7. Екологічна безпека та мінімізація впливу туризму на довкілля.	2	-	8
8	Тема 8. Взаємодія з місцевими громадами в розвитку екологічного туризму.	2	2	10
9	Тема 9. Екотуристичний продукт: формування, просування та реалізація.	2	2	10
10	Тема 10. Екологічна освіта та просвітницька діяльність у сфері туризму.	2	2	6
11	Тема 11. Розвиток сільського зеленого туризму на засадах сталого та екологічно відповідального використання природних ресурсів	2	2	6
12	Тема 12. Екотуризм і агротуризм: інтеграція природоохоронних практик та локальної культури у сільському туризмі	2	2	6
13	Тема 13. Міжнародний досвід та інноваційні практики розвитку екологічного туризму.	2	2	6
Разом		26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним

матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Вивчення питань, що виносяться на самостійне опрацювання	40	щотижнево	Усне та письмове опитування, дискусії в групі
2	Самостійна робота з метою підготовки до поточних аудиторних занять (робота з інформаційними джерелами, опрацювання першоджерел)	20	щотижнево	Усне та письмове опитування, дискусії в групі
3	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань з доповіддю або презентацією за заданою проблемною тематикою	20	4 рази на семестр	Виступ в аудиторії з презентацією, усний захист, презентації, обговорення та якості оцінка виконання
4	Підготовка до модульного контролю та тестування	20	3 рази на семестр	Тестування
Разом		100		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Романів П. В. Державне та регіональне управління в туризмі. Навчальний посібник. Київ: Видавництво «Каравела», 2025. 104 с.

2. Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України: кол. монографія / За ред. Н.В. Якименко-Терещенко, Д. В. Райко, О. О. Носирєва. Харків: НТУ «ХП», 2025. 727 с.

3. Туристичний та готельно-ресторанний бізнес у період кризового стану: проблеми розвитку та регулювання : колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф. Чепурди Л. М. Черкаси : ЧДТУ, 2023. 306 с.
4. Тарасова В. В., Нестерчук І. К., Ковалевська І. М., Осіпчук А. С. Географія туризму: Екологічний туризм: підручник. Житомир, 2021. 252 с.
5. Гапоненко Г. І. Організація сільського зеленого туризму: підручник для студентів спец. «Туризм». Суми: Університетська книга, 2021. 300 с.
6. Тищук І. В., Ільїна О. В. Сільський зелений туризм: конспект лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 94 с.

Додаткова література

1. Гапоненко Г. І. Екологізація туристичної діяльності як фактор сталого розвитку регіонів України. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм.* 2023. Вип. 18. С. 52-61.
2. Качала С. В., Стасевич Х. А., Качала Т. Б. Моніторинг послуг екосадиб Карпатського регіону та шляхи підвищення рівня екологізації туризму. *Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування.* 2023. № 1. С. 108-119.
3. Зеленко О. О., Козодуб Г. А. Екологічна відповідальність як чинник конкурентоспроможності послуг у туризмі та у сфері гостинності. *Acta Academiae Beregsasiensis. Geographica et Recreatio.* 2024. № 1. С. 22-31.
4. Любченко В. В. Туристичний продукт в сегменті екологічного туризму в Україні в умовах сьогодення. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу.* 2023. Вип. 3. С. 67-71.
5. Тищенко С. В. Розвиток екологічного туризму в контексті функціонування національної туристичної організації України. *Причорноморські економічні студії.* 2022. Вип. 76. С. 79-86.
6. Bihun R. Mathematical modeling of tourism development in territorial communities. *Technology audit and production reserves.* 2022. № 2 (2). С. 21-30.
7. Charkina T. Improvement of the tourism industry management due to introduction of new trends and types of tourism. *Philosophy, economics and law review.* 2022. Vol. 2, no. 1. С. 108-117.
8. Zavarika G. M. Military tourism as a peculiarity of tourism development in a post-conflict territory. *Journal of geology, geography and geoecology.* 2022. Vol. 31(1). С. 186-193.

9. Головня О.М. Забезпечення розвитку сталого туризму в умовах глобальних екологічних викликів. *Бізнес-інформ*. 2023. № 9.

10. Петрушенко М. М. Науково-методичні засади визначення економіко-екологічних збитків туризму внаслідок російської війни проти України. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 2. С. 47-58.

11. Михайлюк І. І. Екологічні аспекти розвитку туризму. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2022. Вип. 4. С. 124-131.

12. Пригара О. В. Екологізація туризму як умова сталого розвитку. *Інтелект XXI*. 2021. № 5. С. 16-19.

Інформаційні ресурси

1. Hotels24.ua. URL: <https://hotels24.ua/uk/Hotel-and-restaurant-complexes-Vinnysia>

2. Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ). URL: <https://www.tourism.gov.ua/>

3. Міністерство економіки України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

6. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

7. Екологічний туризм в Україні. URL: <https://doba.ua/ukr/blog/ekologichniy-turizm-v-ukraini.html>

8. Українська асоціація активного та екологічного туризму. URL: <http://www.uaeta.net/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Уважність на лекціях, наявність конспективних записів	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	10
3	Виконання контрольних робіт, тестування	6
4	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань з доповіддю та презентацією за заданою проблемною тематикою	8
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
5	Уважність на лекціях, наявність конспективних записів	6
6	Участь у роботі на практичних заняттях	10
7	Виконання контрольних робіт, тестування	6
8	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань з доповіддю та презентацією за заданою проблемною тематикою	8
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав 35 балів, то він не допускається до заліку.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкали оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни